

Naar een pluriform
maxihuis
Diagoonwoningen
(1969–1970) van
Herman Hertzberger
Groeiwoningen
(1969–1972) van
Van den Broek en
Bakema

Like Bijlsma, Madeleine Maaskant
& Eireen Schreurs

Towards a pluriform
maxihouse
'Diagoon' Housing
(1969–1970) by
Herman Hertzberger
Evolving Housing
(1969–1972) by
Van den Broek and
Bakema

Experimentele woonvormen

Tegelijk met het verdwijnen van de woningnood, aan het begin van de jaren zeventig, begonnen de eerste woningbouwexperimenten waarin de bewoner meer individuele zeggenschap over zijn woning werd geboden. Geheel passend in de tijdgeest kreeg de geëmancipeerde bewoner in een aantal proefprojecten de ruimte om het wonen zelf vorm te geven. Vernieuwende woonvormen werden ontwikkeld, waarbij de individualiteit en de creativiteit van de bewoners tot expressie konden komen.

Het ontstaan van de cascowoning was een reactie op de massawoningbouw met standaardplattegronden waar de bewoner geen invloed op had. Maar het casco had ook een economische ontstaansreden: men dacht dat het een betaalbaar alternatief zou vormen voor de rijwoning. Het huis was een halffabriek dat door de bewoner zelf afgebouwd kon worden. Een bijkomend voordeel was dat de woning zich in principe steeds kon aanpassen aan de voortdurend veranderende wensen van de bewoners.

De Diagoonwoning (1969–1970) van Herman Hertzberger in Delft en de Groeiwoning (1969–1972) van Van den Broek en Bakema in 't Hooft te Eindhoven kunnen beide gerekend worden tot de eerste in Nederland gerealiseerde cascoprojecten. Hertzberger introduceerde in zijn Diagoonwoning

GROEIWONINGEN

Housing experiments

The end of the housing shortage in the early 1970s ushered in the first experiments involving housing types that offered occupants more personal control over their domestic surroundings. Totally in sync with the spirit of the times, several pilot projects gave emancipated residents a free hand in realising their housing desires. Architects were able to develop innovative designs that allowed users to express their individuality and creativity.

The appearance of the carcass house was a reaction to mass housing with standardised floor plans, which left occupants with nothing to say about their dwellings. But the carcass home had economic origins as well; it was thought to form an affordable alternative to the row house. The carcass type was a semimanufactured structure built to be completed by the resident. An additional advantage

een radicale open plattegrond waarin de bewoner vervolgens zelf zijn huis kon bouwen. Van den Broek en Bakema richtten zich bij hun Groeiwoning meer op een stapsgewijze uitbreiding: jonge koppels konden in een later stadium hun gezinsuitbreiding accommoderen. Zo kon een 'monoform minihuis' in een 'pluriform maxihuis' veranderen.¹ In beide gevallen gold de wens om binnen een vaststaande structuur veranderende woonbehoeftes op te kunnen vangen. Het contrast tussen het bepaalde en het onbepaalde wordt daarmee het belangrijkste thema. In beide projecten is het casco zeer uitgesproken in zijn ruimtelijke vorm.

Hertzberger versus Van den Broek en Bakema

De Groeiwoning staat in een rij maar is geen gewone rijwoning. Het huis kan groeien vanaf de minimale rooilijn – het basishuis – tot aan de maximale rooilijn – de erfgrans. Structurerend hierbij zijn de dwarsmuren waarin de leidingkokers zijn opgenomen. 'Tussen deze bouwmuren en de minimum rooilijn zijn kernruimten bepaald. Deze kernen zijn alle gelijk en lineair geordend, ze worden massaal gebouwd met een gemeenschappelijk producteconomie. Uitbreidingen zijn te maken met geprefabriceerde elementen, driedimensionaal gemoduleerd, van buiten begrensd door de maximum rooilijn.'²

Afgezien van de *split level*-opzet zijn de plattegronden relatief traditioneel. Er is sprake van een vaste kamerindeling. Kasten en schuifwanden maken subtiele verbindingen tussen de verschillende ruimtes mogelijk, maar vormen tegelijkertijd ook een afscherming om de privacywetten van het traditionele huishouden niet te schenden. Op een getekend perspectief kijkt de vader vanuit de verhoogde woonkamer op zijn gezin neer. De lage, zwevende dressoirkast vormt een brede balustrade die door zijn massiviteit afstand creëert tussen de gezinsleden. Binnen de open opzet is zo een bepaalde mate van privacy gewaarborgd. Net zo kan de huismoeder, liggend voor de televisie met een glas sherry, door het lage kijkgat in de kledingkast contact houden met de woonkamer, terwijl het bezoek haar niet kan zien.

Bij de Diaagoonwoning van Hertzberger wordt de traditionele ruimte-indeling naar gezinsopbouw helemaal losgelaten. Om een centrale vide zijn een aantal even grote, neutrale, in elkaar overvloeiende ruimtes gerangschikt waarvan de functies onderling uitwisselbaar zijn. De plaats van de entree en de

1

Uit: beschrijving uitbreidbare split-level-eensgezinsrijenhuis, 24 oktober 1969, ongepubliceerd, uit de archieven van Buro Van den Broek en Bakema.

2

J. Bakema in *Forum*, 1962, nr. 2, pp. 70-74.

DIAGOONWONINGEN

OASE N°57 / 2001

was that the dwelling itself was made into a personal enclosure that could be adapted to the constantly changing needs of the occupants.

Both Herman Hertzberger's 'Diagoon' House (1969–1970) in Delft and the Evolving House (1969–1972) designed by Van den Broek and Bakema in 't Hooft in Eindhoven can be considered some of the first carcass projects built in the Netherlands. In the 'Diagoon' experiment, Hertzberger introduced a radical open floor plan within which the occupant was invited to build his own home. Van den Broek and Bakema based their Evolving House more on the opportunity for extension: At a later stage, young couples could accommodate a growing family by expanding the dwelling. In this way a 'monoform minihouse' could change into a 'pluriform maxihouse'.¹ Both designs focused on a

desire to provide for changing needs within a fixed structure. The major theme is the contrast between what is defined and what is left undetermined. In both projects the carcass has a specific spatial appearance.

Hertzberger versus Van den Broek and Bakema

The Evolving House stands in a row but is not a normal row-house. The house can grow from the minimum building-line – the basic house – until the maximum building-line – the plot boundary. Structuring elements are the transverse walls with shafts for mechanical systems. 'Core areas are fixed between these boundary walls and a minimum building line. These cores are all alike and in a linear order; they are to be mass-produced with a communal product economy. Extensions can be built with prefabricated components, three-dimensionally modulated,

circumscribed by the maximum building line.'²

Aside from the 'split level' concept the floorplans are relatively traditional. Plans and rooms are fixed. Wardrobes and sliding walls enable subtle connections between adjacent spaces, but also provide enclosure, in order to respect the privacy laws of the traditional household. In a perspective drawing the father looks down on his family from the raised, higher living room. The low, floating sideboard forms a broad balustrade which creates a distance between the members of the family by its massiveness, guaranteeing a certain amount of privacy within the open floor-

1

From an unpublished description of an extendible, split-level, single-family dwelling (24 October, 1969); archives of Van den Broek and Bakema Architects.

2

J. Bakema in *Forum*, 1962, no. 2, p. 70-74.

Zelfwerkzaamheid / Self-activation

keuken ligt vast, maar verder kunnen woon-, eet-, werk-, speel- en slaapruidtes willekeurig over het huis worden verdeeld. De vaste structuur is het ruimtelijk skelet, een betonnen 'karkas', dat zowel van buiten als van binnen waarneembaar is.

Voor Hertzberger is de architectuur van de woning de uitdrukking van een sociaal en creatief proces. De creativiteit van de bewoners dient in goede banen te worden geleid, want, zo zegt Hertzberger over de woningen in zijn tekst 'Huiswerk voor meer herbergzame vorm': 'de "karkas"-huizen zijn principieel onaf en onbepaald in hun bestemming. Maar ze bieden geen onbeperkte vrijheid, geen neutrale plattegrond, maar juist bepaaldheid, die creativiteit in de toekomstige bewoners moet losmaken.'³ Deze bepaaldheid is bij Hertzberger ook nadrukkelijk gericht tegen vervreemding. Architectuur moet geleed worden, opdat ze 'handzaam' en herbergzaam wordt; bij overmaat ontstaan afstand en ontastbaarheid. Doorkijkjes, leuningen, richels om op te zitten en nisjes dienen allemaal om de interactie tussen de gezinsleden te stimuleren en stellen de onderlinge communicatie boven het privé-leven van het individu.

Bij deze woningen kunnen de bewoners zich in onderling overleg behalve het interieur ook de openbare ruimte toe-eigenen. 'Zoals een karkashuis door zijn bewoners tot een voor hen geëigende omgeving

kan worden afgemaakt, kan ook de straat als een halfprodukt door haar bewoners toegeëigend worden. Het zelf kunnen afmaken van de woning is vooral van belang voor de naar binnen gekeerde zijde van zelfverwezenlijking, daarbuiten manifesteert zich echter vooral de extraverte component, die de betrokkenheid met anderen betreft.' Dat dit werkt blijkt bij een bezoek. De Diagoonwoningen zijn gelegen aan een stil woonerf waar sporadisch een auto rijdt. Weliswaar wordt de expansiedrift van de bewoners door de rooilijn begrensd, maar de openbare ruimte voor het huis, de straat, wordt gebruikt als een verlenging van de huiskamer. Gemeenschappelijke straattuintjes worden liefdevol verzorgd. Kinderfietsjes en speelgoed liggen slordig verspreid op straat en de sociale interactie die binnen de woning wordt gestimuleerd, wordt ook hier geen strobreed in de weg gelegd.

Van den Broek en Bakema kiezen bij de Groeiwoningen juist voor een strenge, anonieme stedenbouwkundige ordening. De plattegronden zijn twee aan twee gespiegeld, waarmee een duidelijk onderscheid tussen voor- en achterkant ontbreekt. In de straten ontstaat een strak ritme van gemetselde tuilmuren, afgewisseld met houten carports. De verschijningsvorm van eventuele uitbreidingen

3

H. Hertzberger in *Forum*, 1973, nr. 3.

plan. Along the same lines, the mother of the family, lying before the television with a glass of sherry, can be in contact with the living room though the low peephole in the wardrobe, while she remains invisible to the visitors.

In the 'Diagoon house' by Hertzberger the traditional household and floorplans are totally abandoned. Arranged around a central void are a number of neutral, interconnecting areas of equal size whose functions are mutually interchangeable. Entrance and kitchen are fixed, but living room, dining room, study, playroom and bedrooms can be distributed at will throughout the house. The fixed structure is the spatial skeleton, a concrete carcass, that can be perceived from the inside as well as the outside.

Hertzberger sees housing architecture as the expression of a social and creative process. The user's creativity should be

carefully supervised, because – according to Hertzberger's analysis of carcass housing in the text 'Huiswerk voor meer herbergzame vorm' (Homework for a More Accommodating Form) – 'Theoretically, carcass houses are unfinished and functionally undetermined. What they offer is not unrestricted freedom or a neutral floor plan, however, but definition, which is meant to stimulate the creativity of future occupants.'³ Hertzberger also makes emphatic use of definition to prevent alienation. Architecture should be articulated to make it practical and accommodating; excess creates distance and intangibility. Uninterrupted views, railings, niches and ledges used as seats are all elements that foster interaction among family members and favour sociable communication over the private life of the individual.

Occupants of such dwellings have an influence not only over the interiors but also, by mutual agreement, over the appearance of public space: 'If residents of a carcass house can make the interior into their personal environment, they can also make another half-finished product – the street they live on – into a personal space. The opportunity for an individual to complete the interior of his home is especially important for the introverted aspect of self-realisation; what is done outside the home, however, primarily illustrates the extrovert component, which applies to involvement with others.' A visit to the housing project proves his point. The 'Diagoon' Houses are located on a quiet *woonerf* with little motorised traffic. To be sure, the residents' urge for expansion is restricted by the building line,

3

H. Hertzberger in *Forum*, 1973, no. 3.

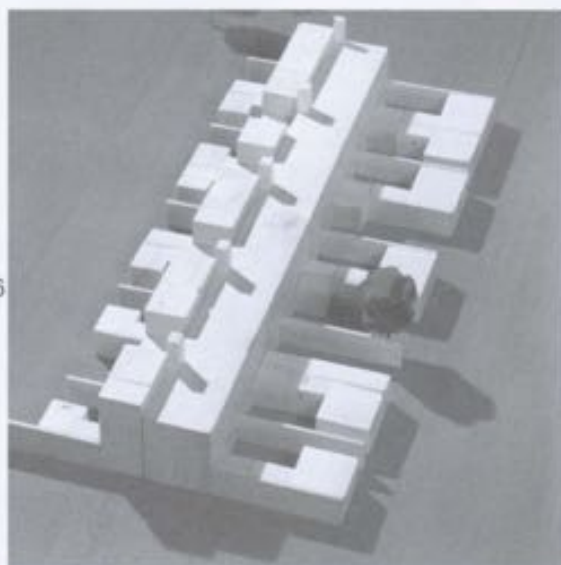
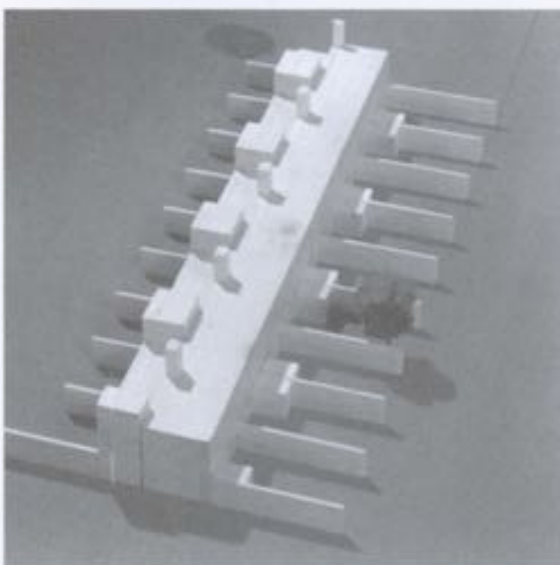
wordt door de architect beheerst: aanbouwen mogen alleen gerealiseerd worden binnen de op de erfgrens staande tuinmuren. Zo wordt de expansiedrift van enthousiaste bewoners begrensd en wordt een wanordelijk beeld voorkomen.

Ondanks het verschil in uitgangspunten en architectonische uitwerking is er een belangrijke overeenkomst tussen de projecten. In beide wordt een architectonische en stedenbouwkundige basis-kwaliteit in het casco opgenomen, die tot in het interieur is vastgelegd. De *split level*-structuur, de vaste kasten en de sculpturaliteit van de bouwconstructie zijn architectonische middelen die het interieur zo sterk bepalen dat elke toevoeging van de bewoners hieraan ondergeschikt blijft. Ook voor het exterieur is de geboden structuur in hoge mate overheersend. Bij de Groeiwoning vinden alle uitbreidingen plaats binnen een duidelijk gedefiniëerde architectonische envelop. Bij de Diagoon-

woningen vormt de architectonische sculptuur van de in het zicht gelaten draagconstructie een omlijsting voor de eventuele geveleaanpassingen van de bewoners.

De overgang tussen privé en openbaar is bij beide projecten doelbewust vormgegeven. De tuin wordt ingezet als een door de bewoners in te vullen tussenzone die ruimte schept tussen het privé- en het openbare leven. Bij de Groeiwoningen is het een soort buitenkamer die dienst doet als overloopruimte. Bij de Diagoonwoningen is het een collectieve tussenzone die bemiddelt tussen het individu en de openbare ruimte. Dit resulteert bij beide projecten in een uitgesproken straatbeeld.

Beide proefprojecten hebben geen navolging op grote schaal gekregen. Nu, dertig jaar later, is de meest opvallende conclusie dat van de vrijheid die door de architecten werd geboden nauwelijks gebruik is gemaakt. De architectonische waarde van

56

but the public space in front of the house, the street, is used as an open-air living room. Small communal gardens lining the street are tended with loving care. Children's bicycles and toys are scattered carelessly in the street, and the social interaction stimulated within the dwelling continues unhindered into this outdoor setting.

In their ideas for extending the Evolving House, Van den Broek and Bakema opted for strict and anonymous urban-design principles. Arranged in pairs, floor plans are mirror images of each other. As a result, no clear distinction exists

between the front and the back of the dwellings, and the street side displays an exacting, rhythmic pattern of brick garden walls and wooden carports. The architects predetermined the appearance of potential extensions, which could be built only within the garden walls that bordered the premises. Thus was an enthusiastic occupant's desire to expand his dwelling restrained and a disorderly image prevented.

Notwithstanding the difference in both their premises and their architectonic definition, there is an important similarity between the projects. In both

cases a fundamental architectonic and urban quality is incorporated in the carcass, which determines the house entirely until the scale of the interior. The split-level, the fixed wardrobes and the sculptural quality of the construction are architectonic means that define the interior in such a way that the additions of the occupants are of minor importance. In the exterior, the carcass is also predominant. In the 'Evolving house' all extensions take place within a clearly defined architectural envelope. In the 'Diagoon house' the architectonic sculpture of the visible construction frames the possi-

de projecten wordt erkend, niet in de laatste plaats door de bewoners zelf. Het lijkt alsof om die reden slechts sporadisch gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot uitbreiding. Wel hebben kleine interieuraanpassingen plaatsgevonden en zijn er verschillen in gebruik ontstaan. Ingrijpende verbouwingen zijn echter uitgebleven, gevels zijn nagenoeg intact.

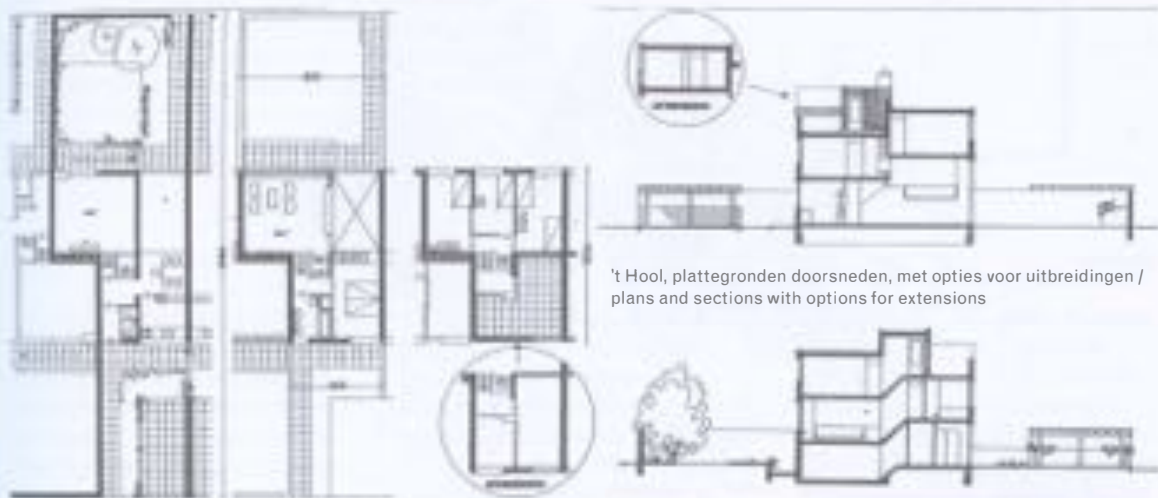
Wilde Wonen

Een paar jaar geleden kregen deze experimenten in 'zelfbeschikking' een vervolg in de vorm van het 'Wilde Wonen'. In dit concept is het de bedoeling dat de woonconsument uit een vast arrangement van plattegronden en kant en klare bouwproducten een huis kan laten assembleren. Een opvallend verschil met de cascowoningen uit de jaren zeventig is dat de gerealiseerde woning een eindproduct is: plattegrond en de structuur zijn niet ingericht of

doorgedacht op aanpassingen of uitbreidingen achteraf.

Ook ditmaal krijgt de bewoner een zekere vrijheid, die zich uit in de verschijningsvorm van de gevel. Zelfbeschikking betekent hier eerder het verbeelden van status en identiteit dan het inrichten van de eigen leefomgeving. Daarmee verandert ook de positie ten opzichte van het collectieve domein. Was de gevel in de jaren zeventig een collectieve verantwoordelijkheid, in het Wilde Wonen wordt het exterieur bepaald door de smaak van het individu. De 'repetitie van het verschil' wordt gezien als kwaliteit.

Deze nieuwe ontwikkeling in de bouwproductie wordt van vele zijden toegejuicht. De politiek omarmt de liberalisatie van de woningmarkt omdat zij verwacht dat deze de woonconsument meer invloed zal geven op het product 'woning'. Productietechnisch is het een slimme manier om met standaard-

't Hooft, plattegronden doorsneden, met opties voor uitbreidingen / plans and sections with options for extensions

ble adaptations of the dwellers.

The transition between private and public is purposefully designed in both projects. The garden is used as an in-between-zone which creates space between public and private life and could be individually filled in by the occupants. In the 'Evolving house' it is an outdoor room which serves as a overflow space. In the 'Diagoon house' it is a collective zone which mediates between the individual and the public space. In both cases this creates a particular streetscape.

Both projects were pilot projects, neither of which has ever

been imitated on a large-scale basis. Today, thirty years later, the most notable conclusion is that occupants took virtually no advantage of the freedom they were offered. The architectonic quality of the projects was acknowledged, not least by the residents themselves, who apparently made only sporadic changes in their homes for this very reason. Although small interior adaptations have occurred and differences in use have developed, radical renovations have not taken place: facades remained nearly intact.

Wilde Wonen

Several years ago these 'self-determination' experiments were followed by a form of Dutch housing known as *Wilde Wonen*. The concept is based on the occupant as a customer who selects what he wants from a fixed supply of floor plans and ready-made building products, from which his house is then assembled. A striking difference with the carcass houses from the 1970s is that the realised dwelling is a final product; no architect has given any consideration to future adaptations or extensions of either the floor plan or the skeleton.

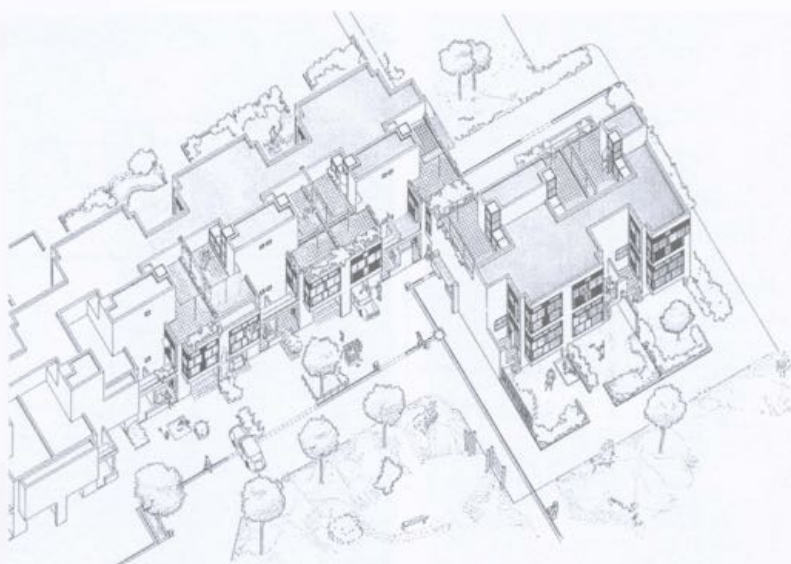
producten toch individuele bewonerswensen te kunnen bedienen. De maat van de gevelpanelen en de basisplattegrond staan vast. De materiaalkeuze en accessoires zoals erkers, dakkapellen en dergelijke zijn vrij. Het geheel vindt plaats binnen een krappe stedenbouwkundige opzet die niet veel verschilt van de traditionele rijhuisverkaveling met voor- en achtertuinen. Het lijkt erop dat de architect op geen enkele manier een architectonische of stedenbouwkundige basiskwaliteit wil vastleggen en zich alleen met de bouwproductie bezighoudt, om de consument zo veel mogelijk de vrijheid te geven. Het *Wilde Wonen* bedient een type bewoner dat de woning niet als onderdeel van zijn leven beschouwt maar als een product, dat weer verkocht wordt als de badkamer niet meer bevalt. Woonvrijheid wordt verkregen door te verhuizen; de leefomgeving wordt inwisselbaar en verhandelbaar.

Het is de vraag wat deze consumptievrijheid in

ruimtelijke zin oplevert. De mogelijkheden voor andere woonconcepten of andere vormen van gebruik zijn hier beperkt. Ondanks dat het *Wilde Wonen* principe geen ruimtelijke kwaliteiten wil vastleggen, heeft het onbedoeld toch een sterke ruimtelijke uitwerking. Er ontstaat een merkwaardige contradictie: de geboden vrijheid resulteert in een uitermate eentonige leefomgeving. De serie-matigheid van de detaillering, de materialisatie en de standaardverkaveling zijn hier debet aan. Het resultaat is nu reeds te zien in de 'witte schimmel'-wijken. Het uiteindelijke beeld verschilt in monotonie niet veel van de staatsarchitectuur, waar het *Wilde Wonen* zo tegen ageert.

Alle zelfbestemmingsexperimenten – zowel die uit de jaren zeventig als de huidige – hebben een sterk ideologische lading. De ideologieën richten zich op twee aspecten van het wonen: zelfbestemming en communicatie. In de jaren zeventig streefde

Diagonwoning, situatie
Diagon Housing, situation

Here, again, the occupant is given a certain freedom, that expresses itself in the facade. Self-determination has more to do with the representation of his status and identity than with the creation of his own domestic environment. With that, the position in relation to the collective domain changes. Whereas the facade was a communal responsibility in the 1970s, *Wilde Wonen* makes the exterior of the house an individual matter. The 'repetition of a variety of frontages' is seen as urban-planning quality.

This new development in building production has been widely applauded. Politics

embraces the liberalisation of the housing market for giving the consumer free rein with respect to the 'home' as a product. Then, too, in an era in which industrialised building is the norm, it's quite clever to respond to the wishes of individual occupants by giving them an opportunity to assemble their choice of standardised components. Fixed elements are the size of the facade panels and the basic floor plan. Optional are the choice of materials and the accessories, like bay window, dormer windows and the like. This takes place in a tight urban scheme that does not differ

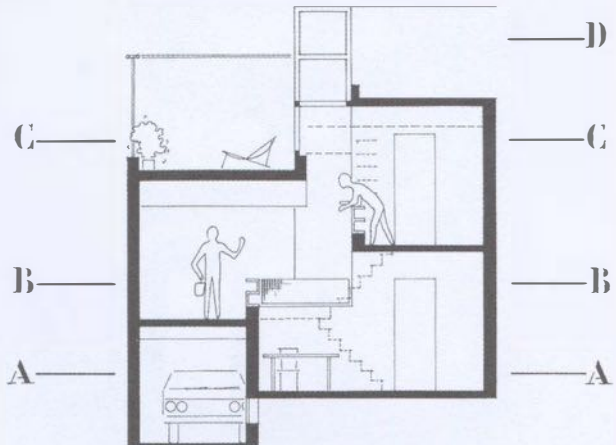
much from the traditional row-house parcellation with gardens in the front and the back. It looks like the architect in no way wants to define a basic urban or architectural quality and is only concerned with building production, in order to give the occupant as much freedom as possible. *Wilde Wonen* is right for a type of occupant who sees his dwelling not as a part of his life but as a product that can be sold when he no longer likes the bathroom. Freedom of living can be obtained by moving house; the living environment has become interchangeable and marketable.

The question is what is the

men ernaar om met de architectuur een dialoog binnen het gezin of in de buurt te stimuleren of op zijn minst deze dialoog te representeren. Tegenwoordig 'communiceert' een anoniem individu met een geabstraheerde gemeenschap. De gevelzone is het medium, waarmee de bewoner zijn boodschap uitdraagt. Deze moet geen individualiteit en onbepaaldheid meer verbeelden, maar is een statussymbool van de bewoner. Zelfbestemming, dat wil zeggen de mogelijkheid om als bewoner invloed te hebben op de vormgeving van de woning, is op verschillende wijzen verwezenlijkt. De spanning tussen het bepaalde en het onbepaalde, die de concepten uit de jaren zeventig beheerste, is bij het *Wilde Wonen* echter weggefallen. Doordat de eerste eigenaar alles eenmalig bepaalt, van gevelinvulling tot plattegrond, lijkt er geen onbestemde leefruimte meer te kunnen ontstaan. Dit uit zich in een totale stilering van de leefomgeving, zowel binnens- als buitenshuis. De onbepaaldheid in gebruik is verdwenen. De cascowoning wordt steeds meer een gefixeerde configuratie van standaardaccessoires in plaats van een duidelijk gedefinieerd ruimtelijk concept waarbinnen verandering en vrijheid van gebruik vooropstaan.

Met dank aan Architectenbureau Van den Broek & Bakema, Architectuurstudio Hertzberger en Herman Steegeman voor het beschikbaar stellen van het materiaal.

Diagoonwoning, doorsnede / Diagoon Housing, section

gain in a spatial sense of this consumer freedom. Here the possibilities for other housing concepts or other forms of use are limited. In spite of the fact that the *Wilde Wonen* principle does not want to lay down spatial qualities, it unintentionally has a strong spatial effect. A strange contradiction emerges: the offered freedom results in an exceedingly monotonous living environment. The mass-production standard of detailing, the materialisation and the standard parcellation are responsible for this. The result can already be seen in the 'witte schimmel' neighbourhoods. In terms of monotony, the final appearance does not differ much from the state architecture, against which the *Wilde Wonen* agitates so strongly.

All 'self-determination' experiments – the projects from the 1970s as well as the present ones – are strongly ideologically

charged. The ideologies aim at two aspects of dwelling: self-determination and communication. In the 1970s the aspiration was for architecture to stimulate a dialogue within the family or neighbourhood, or at least to represent this dialogue. Nowadays an anonymous individual 'communicates' with an abstract community. The facade is the medium through which the resident carries out his message. It does not have to represent individuality and indeterminacy but it is a status symbol for the owner. Self-determination, that is to say the possibility for a resident to exert influence over the design of his house, is achieved in different ways. The tension between the determined and the undetermined, that dominated the concepts in the 1970s, is lost in the *Wilde Wonen* concept. As the first owner determines everything only once, from the definition of the

facade to the floor plan, it seems as if no undefined space can develop. This results in a totally stylized living environment, in the interior as well as outside. The indefiniteness in use has disappeared. The carcass house becomes more and more a fixed configuration of standard accessories instead of the clearly defined spatial concept within which change and freedom of use are the main conditions.

*Translation: InOtherWords,
Donna de Vries-Hermansader*

With thanks to Architectenbureau Van den Broek & Bakema, Architectuurstudio Hertzberger and Herman Steegeman for supplying the illustrations.

Groeiwoning / Evolving House

links / left

't Hool, woonkamer huidige toestand / living room actual state

't Hool, ontwerpschets van de woonruimte en de slaapkamer /
design sketch of the living area and the sleeping room

rechts / right

't Hool, gevel huidige toestand / facade actual state

't Hool, begin jaren zeventig / in the early seventies

Diagoonwoning / Diagoon House

links / left

Diagoonwoning, gevel huidige toestand /
Diagoon Housing, facade actual state

rechts / right

Diagoonwoning, dakterras, centrale vide, neutrale ruimte /
Diagoon Housing, roof terrace, central void, neutral space

